

Прэм'ер-міністар і ўрад Віктар Чарноў

У рамках парлямэнцка-прэзыдэнцкай мадэлі ўрад будзе выступаць у ролі цэнтральнага органа палітычнага кіраўніцтва, адказнага перад парлямэнтам. У гэтай якасці найвышэйшая выканаўчая ўлада заклікана выконваць тры асноўныя *функцыі*:

- 1) вызначэнне супольна з парлямэнтам асноўных кірункаў палітыкі дзяржавы;
- 2) ажыццяўленне палітычнага курсу;
- 3) мабілізацыя грамадства і кіраўнічае эліты ў падтрымку праводжанай палітыкі.

Для рэалізацыі гэтых функцыяў урад абавязаны:

- распрацоўваць і ажыццяўляць унутраную і замежную палітыку Рэспублікі Беларусі;
- выконваць законы і пастановы парлямэнту, а таксама ўказы прэзыдэнта;
- каардынаваць дзейнасць міністэрстваў і іншых дзяржаўных устаноў;
- падрыхтоўваць праекты дзяржаўнага бюджэту і кіраваць працэсам яго нага выканання, падаваць у парлямэнт справаздачы аб выкананні бюджэту;
- падрыхтоўваць і ўносіць у парлямэнт на разгляд законапраекты;
- захоўваць бяспеку дзяржавы і грамадзкі парадок.

Урад (умоўна – Рада Міністраў) складаюць прэм'ер-міністар і міністры. Праграма дзейнасці ўраду, ягоная структура і выдаткі на ўтрымліванне апарату ўраду зацьвярджаюцца парлямэнтам і ўносяцца асобным радком у дзяржаўны бюджэт. Малалікі і кампактны ўрад, затраты на дзейнасць якога будуць адносна невялікімі, павінен мець пэўную палітычную самастойнасць.

Прэм'ер-міністар абіраецца Соймам на прапанову прэзыдэнта. Кандыдатура кіраўніка ўраду прапануецца прэзыдэнтам парлямэнту пасля яе ўзгаднення зь лідэрамі дэпутацкіх фракцыяў. Абраным лічыцца кандыдат, які атрымаў простую бальшыню галасоў чальцоў парлямэнту. Прэзыдэнт абавязаны зацьвердзіць прызначэнне абранае асобы. Пасля гэтага прэм'ер-міністар фармуе перса-

нальны склад ураду і падае Сойму праграму дзеянняў разам з прапановай надзяліць яго вотумам даверу.

У выпадку, калі прапанаваны кандыдат у прэм'ер-міністры не атрымае большыні галасоў «за», або ня зможа сфармаваць ураду, або яму не дадуць вотуму даверу, Сойм можа абраць прэм'ер-міністра простаі большынёй галасоў дэпутатаў, пасля чаго прэзыдэнт павінен правесць адпаведныя прызначэнні. Калі абраны ўрад не сабраў такое большыні, прэзыдэнт можа пасля кансультацыяў з дэпутацкімі фракцыямі або распусьціць парламэнт, або прапанаваць яму абраць кіраўніка «кабінэту меншыні».

Міністры прызначаюцца і адхіляюцца ад пасады прэзыдэнтам па рэкамэндацыі кіраўніка ўраду. Вотум недаверу кабінэту (прэм'ер-міністра) або асобным ягоным чальцам магчымы толькі за год з дня фармавання ўраду і на ініцыятыву ня менш як 1/5 дэпутатаў парламэнту. Пры гэтым Сойм можа выказаць недавер прэм'ер-міністра, толькі абраўшы большынёй галасоў ягонага наступніка, пасля чаго Сойм зьвяртаецца да прэзыдэнта з просьбай аб адхіленьні ад пасады прэм'ер-міністра. Прэзыдэнт павінен задавоільць просьбу парламэнту і прызначыць абраную асобу. Паўторны разгляд пытання аб вотуме недаверу ўраду можа быць прызначаны не раней, чым за год з моманту папярэдняга абмеркавання.

У сваю чаргу, прэм'ер-міністра можа выступіць з хадайніцтвам пра выказваньне яму даверу большынёй дэпутатаў Сойму. Калі гэтае хадайніцтва ня будзе ўхваленае Соймам, прэзыдэнт можа на прапанову прэм'ера абвясьціць роспуск парламэнту. Аднак права на роспуск страчваецца, як толькі Сойм абярэ большынёй галасоў іншага прэм'ер-міністра.

Паўнамоцтвы прэм'ер-міністра спыняюцца пасля ўзгаднення праграмы дзейнасьці новага ўраду. Паўнамоцтвы асобных міністраў і кабінэту ў цэлым спыняюцца разам з адстаўкай прэм'ер-міністра. Урад таксама абавязаны падаць у адстаўку, калі Сойм большынёй галасоў выкажа недавер прэм'ер-міністра і абярэ ягонага наступніка.